

METHODIEKNASCHOLING

Werken met multiprobleem gezinnen

Methodiek en casemanagement

MULTIPROBLEEMGEZINNEN

Multiprobleemgezinnen staan bij veel hulpverleners in een slecht daglicht. Deze gezinnen hebben vaak een lange historie van min of meer mislukte hulpverleningen achter de rug en hun kijk op de hulpverlening is daardoor nogal negatief. Zij klagen erover dat hulpverleners niet zien dat veel van hun problemen door de buitenwereld worden veroorzaakt, dat zij hulp krijgen waar zij niet om vragen, dat de hulpverlening onoverzichtelijk is en dat hulpverleners vaak een afstandelijke, kritische houding ten opzichte van hen hebben. Hulpverleners op hun beurt raken gemakkelijk ontmoedigd door de grote hoeveelheid van steeds terugkerende problemen. Zij klagen erover dat de hulp niet beklijft, dat hun inzet onevenredig groot is en dat gezinnen al afhaken als een probleem lijkt te zijn opgelost. Door dit alles ontstaat tussen hulpverleners en multiprobleemgezinnen soms een wederzijds proces van veroordeling en afstoting.

Dat is jammer, zeker voor de gezinnen. Zij zijn vaak al generaties lang in een gevecht gewikkeld om hun hoofd boven water te houden. Zij moeten daarbij rond zien te komen met in elkaar grijpende problemen als (seksueel) geweld, drankmisbruik, opvoedingsproblemen, sociale uitstoting en armoede. Zij doen dit met alle inzet en creativiteit die zij hebben en met een bewonderingswaardig lange adem. Toch lukt het hen vaak niet om uit de negatieve spiraal te komen, gewoon omdat ze een aantal basale inzichten en vaardigheden missen om hun complexe situatie te kunnen hanteren.

Daarom hebben wij een methodieknascholing ontwikkeld die hulpverleners kan helpen om beter bij deze gezinnen aan te sluiten, zonder dat zij worden meegezogen in negatieve interactiepatronen.

Uitgangspunten

In onze jarenlange ervaring met deze gezinnen hebben wij een aantal uitgangspunten geformuleerd:

- De gezinnen moeten serieus genomen worden in hoe zij zichzelf en hun situatie ervaren. Dat geldt ook voor hun kijk op de problemen en op wat hen zal helpen.
- De gezinnen willen en kunnen verantwoordelijkheid nemen en veranderen, als zij geholpen worden zelf hun doelen te bepalen en te verwezenlijken.
- De nadruk moet liggen op een persoonlijke werkrelatie, waarin een positieve, niet veroordelende houding centraal staat.
- Het verstevigen en uitbreiden van wat goed gaat is belangrijk, maar ook het ombuigen van negatieve patronen in meer constructief gedrag.
- De gezinnen zijn beter af met één eindverantwoordelijke en een goed gecoördineerde hulpverlening.

METHODIEK EN CASEMANAGEMENT

Deze uitgangspunten hebben consequenties voor de methodiek en het management van de hulpverlening aan multiprobleemgezinnen:

1. *Laagdrempelig, outreachend aanbod*
Hierbij gaat de hulpverlener naar het gezin toe zonder eisen te stellen aan motivatie of introspectief vermogen.
2. *Samenwerkingsrelatie en zelfbeschikkingsrecht*
De hulpverlening sluit zoveel mogelijk aan bij de vragen van het gezin en streeft een open, persoonlijke en positieve werkrelatie na. Het zelfbeschikkingsrecht van het gezin en de eigen verantwoordelijkheid van de gezinsleden worden van meet af aan gerespecteerd en versterkt.
3. *Integrale hulpverlening*
Er moet in samenspraak met het gezin een integraal hulpverleningsaanbod ontwikkeld worden, dat gericht is op hulp aan het hele gezin. Deze hulp moet op elkaar afgestemd zijn en gecoördineerd worden.

4. *Beschikbaarheid en continuïteit van de hulpverlening*

Een intensief casemanager of gezinsbegeleider coördineert de hulpverlening en draagt de eindverantwoordelijkheid. Hij zorgt ervoor dat het gezin niet tussen wal en schip kan vallen en dat er gedurende langere tijd sprake is van een consistente hulp.

5. *Empowerment van het gezin*

De hulp is gericht op het verstevigen en uitbreiden van dat wat goed gaat en het stoppen van de negatieve interactiepatronen. Zij wil zowel ouders als kinderen helpen op een meer constructieve en plezierige manier met elkaar om te gaan. Daarbij probeert zij zoveel mogelijk de natuurlijke hulpbronnen van het gezin op te sporen en te gebruiken.

DOEL

Met deze methodieknascholing willen wij hulpverleners:

- Inzicht geven in zowel de ineffectieve interactiepatronen als de verborgen positieve krachten van het gezin
- Handvatten geven:
 - hoe een samenwerkingsrelatie op te bouwen,
 - hoe zowel steunend en handelend op te treden in crisissituaties als de ineffectieve interactiepatronen van het gezin aan te pakken.
- Leren op een constructieve en persoonlijke wijze leiding te geven aan gezinsprocessen en daarbij de rollen van standby, therapeut, adviseur en belangenbehartiger flexibel te combineren.

PROGRAMMA

Deze methodieknascholing is opgebouwd uit vier dagen, waarbij iedere dag een thema centraal staat. Indien gewenst kan er in overleg ook een keuze uit de thema's worden gemaakt.

Eerste thema: hoe kom je binnen?

- Hoe maak je contact met een gezin, ook wanneer het gezin zelf niet om hulp vraagt?
- Hoe creëer je vervolgens een goede samenwerkingsrelatie, zodat het gezin gemotiveerd wordt vrijwillig hulp te vragen of te accepteren?
- Hoe ga je om met gezinsleden die anderen de schuld geven en niet hun eigen aandeel (kunnen) zien?
- Hoe sluit je aan bij de hulpvragen van het gezin en help je hen hun doelen te stellen?

Tweede thema: de rode draad en de valkuilen

- Hoe combineer je het verlenen van concrete diensten met het aanpakken van de gezinspatronen?
- Hoe vind je de rode draad in je hulpverlening en hoe houd je die vast?
- Hoe combineer je de belangen van de ouders met de belangen (veiligheid/gezondheid) van de kinderen?
- Hoe ga je om met conflicten in het gezin?
- Hoe zorg je ervoor niet te verzuipen in de chaos van alle dag in deze gezinnen?

Derde thema: hoe ga je om met positieve en negatieve krachten?

- Hoe kun je de positieve interne en externe krachten van een gezin aanboren en gebruiken in je hulpverlening?
- Hoe constateer je ineffectieve patronen en kun je deze ombuigen in positieve krachten?
- Hoe help je cliënten zelf hun oplossingen te vinden?
- Hoe breng je ontbrekende vaardigheden aan in het gezin?

Vierde thema: de organisatie van de hulpverlening

- Hoe zorg je ervoor dat alle bij het gezin betrokken hulp goed gecoördineerd is?
- Hoe creëer je een eigen professionele steungroep?
- Effectieve hulpverlening als combinatie van methodiek en management
- Wat is intensief casemanagement?
- Wat is intensieve gezinsbegeleiding?
- Wat is een realistisch vertrekpunt binnen jouw werksetting?

ERVARINGSGERICHTE WERKWIJZE

In de methodieknascholing wordt op ervaringsgerichte wijze gewerkt. Dit wil zeggen dat er uitgaande van concrete casussen op praktische wijze wordt geoefend. De cursisten doen zo ter plekke ervaringen op en ontwikkelen vaardigheden in het op een persoonlijke en effectieve wijze helpen van multiprobleemgezinnen. Steeds weer blijkt dat het geleerde hierdoor direct toepasbaar is in de dagelijkse praktijk.

De leervormen die worden gehanteerd zijn:

- Live supervisie
- Praktische vaardigheidsoefening via casusinbreng
- Bestuderen en bespreken van theorie
- Terugkoppelen van de tussentijdse praktijkervaring

VOOR WIE

Deze methodieknascholing is bedoeld voor teams in het maatschappelijk werk, de jeugdzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de verslavingszorg. De nascholing kan wat betreft thema's en dagen afgestemd worden op de specifieke behoeften van het team.

KOSTEN

De kosten bedragen € 1.050,- per cursusdag, exclusief reis- en materiaalkosten en inclusief voorbereidingstijd. Bij voldoende belangstelling kan de nascholing ook via open inschrijving worden gegeven.

INFORMATIE

Bent u geïnteresseerd in deze nascholing, bel dan voor informatie naar ons secretariaat of voor het maken van een afspraak voor nader overleg naar de directie.

WIE VERZORGT DE NASCHOLING

Deze nascholing wordt gegeven door medewerkers van het Kempler Instituut Nederland. Dit instituut is een onafhankelijk centrum voor opleiding, nascholing, consultatie, methodiekontwikkeling en beroepsinnovatie, met als doel het verbeteren van de kwaliteit en de effectiviteit van de hulpverlening. Het instituut heeft ruim twintig jaar ervaring in het trainen van hulpverleners in het werken met multiprobleemgezinnen en gezinnen met een lagere sociaal economische status.